

Helhedsplan for Randersvej

- Miljøvurdering

Indledning

Aarhus Byråd ønsker med forslag til Helhedsplan for Randersvej at planlægge for en udvikling af vækstaksen langs indfaldsvejen med særligt fokus omkring letbanens fire standsningssteder.

Forud for planlægningen er der gennemført Fokusgruppeinterviews og Borgermøde med workshops, hvilke danner baggrund for udarbejdelse af planforslaget. Planforslaget er en strategisk helhedsplan og er dermed omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), hvilken indebærer en vurdering af planens indvirkning på miljøet i bred forstand.

Beslutningen om, at udarbejde en miljørapport og hvilke emner der skal medtages, er foretaget i en forudgående screening af planforslaget samt en høring af berørte myndigheder. Den konkrete afgrænsning af miljørapportens indhold er dels sket i en intern proces i kommunen og dels gennem høring af berørte myndigheder.

Miljørapporten er udarbejdet af Aarhus Kommune og målet er, at miljørapporten skal kvalificere den efterfølgende offentlige debat og politiske behandling af planen ved at synliggøre ændringer ift. den eksisterende planlægning og de mulige indvirkninger, det kan medføre på miljøet.

1 _ Ikke teknisk resumé

Miljørapporten behandler de miljøemner, som er vurderet at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet i forslag til Helhedsplan for Randersvej. Emner i miljørapporten er udvalgt af Aarhus Kommune samt på baggrund af en høring af berørte myndigheder og omfatter:

- Danske miljømål (Miljøstyrelsens vejledninger – **støj**, vibrationer, lugt, luft eller sundhedsstyrelsens – f.eks. magnetfelter)
- Vand (**overfladevand, afstrømning** og grundvand)

Øvrige emner vurderes ikke at medføre væsentlige miljøpåvirkninger.

Ved vurderingen er der lagt særlig vægt på at helhedsplanen koncentrerer sig om en udvikling langs Randersvej, en indfaldsvej med megen trafik, hvilket vil få en indvirkning på det omgivende miljø. Der er yderligere i forundersøgelsen peget på, at der skal tages højde for overfladevand ved større regnskyl, så indretningen af området tager hensyn til forhold uden for området – i særlig grad oversvømmelsesproblemer ved Nørreport.

Trafik

Helhedsplanområdet vil, jf. kommuneplan 2017, være omfattet af en fortætning fremadrettet. Kommuneplanen understøttes bl.a. ved at sikre mulighed for byvækst i de udpegede vækstakser. Vækstakserne er yderligere medvirkende til at sikre grundlag for højklasset kollektiv trafik i henhold til målsætninger på mobilitetsområdet.

Helhedsplanen lægger op til at fremtidige projekter skal styrke området ved at fokusere en udvikling omkring eksisterende tyngdepunkter og det udpegede bydelscenter. Randersvej er dog en trafikbarriere, der omfatter letbanetracé, dobbelt vejbaner, cykelsti og fortove. Dette vil ikke ændres ved fremadrettet planlægning, hvorfor bebyggelse op til Randersvej skal indrettes, så de understøtter et godt bymiljø for nærområdet. Denne udvikling vil dog medføre en øget risiko for støjgener ift. ny bebyggelse med aktive stueetager og beboelse mod Randersvej. Ny bebyggelse mod Randersvej skal dermed fungere som en støjbarriere for bagvedliggende boligområder.

Regnvandshåndtering

Landskabeligt skråner området langs Randersvej mod sydøst og den naturlige afstrømning for regnvand sker derfor ned mod Aarhus Midtby, og skaber særligt gener omkring Nørreport.

Helhedsplanen tager hensyn til de eksisterende rekreative arealer og grønne elementer indenfor områdets afgrænsning, og disse arealer kan være nyttige i et system til håndtering af regnvand. Regnvand skal ifølge kommuneplanen så vidt muligt håndteres lokalt, hvor regnvandet skal opsamles via anlæg, der tilpasses som attraktive elementer i byområdet. Planen anbefaler derfor, at der på veje, torve, pladser m.m. indrettes vandrender, regnbede og bassiner med planter og træer. Disse anlæg skal lede vandet hen, hvor det giver værdi i form af bedre forhold for brugerne af området.

Det betyder, at der i den videre planlægning af bydelen bør sikres at indvirkningen begrænses bl.a. ved at:

- Sikre områdets grønne arealer bevares for at tilbageholde regnvand i planområdet, hvor det også kan indgå i den rekreative indretning.
- Tage hensyn til byens indretning ift. støj fra Randersvej.
- Finde løsninger på barriereeffekten af indfaldsvejen, så der kommer en sammenhængende by.

2 _ Planens indhold

Forslaget til helhedsplan for Randersvej fastlægger på overordnet niveau strategiske mål og retningslinjer for den fysiske udvikling langs indfaldsvejen. Derfor skal planforslaget miljøvurderes på samme niveau. Miljøvurderingen koncentrerer sig om generelle vurderinger af forhold, der kan have en indvirkning på miljøet, og hvilke afbødende foranstaltninger, der bør inddrages i forbindelse med den videre planlægning.

Aarhus Kommune ønsker med helhedsplanen at sikre en sammenhængende planlægning langs Randersvej, for at styrke forbindelser til den offentlige transport, med særligt fokus på letbanens standsningssteder, samt for at tilgodese efterspørgslen på en styrket bydel i området.

Formålet er at give mulighed for udvikling af en blandet bydel, hvor der er plads til forskellige boligtyper og bylivsskabende erhverv. Området vil rumme bebyggelse i 3 - 6 etager med udadvendte, aktive stueetager med butikker og mindre erhverv mod Randersvej. Denne bebyggelse skal tage særligt hensyn til de bagvedliggende tæt-lav og åben-lav villakvarterer og trappes ned så her skabes en respektfuld overgang. Enkelte områder ved markante vejkryds, Ringgaden og Ringvejen, kan fortættes yderligere med højhusbebyggelse, jf. Højhuspolitik for Aarhus Kommune.

Helhedsplanen skal desuden sikre, at der i den kommende detailplanlægning reserveres arealer til offentlige funktioner og rekreative grønne områder, herunder bevare eksisterende arealer til sports- og rekreative aktiviteter. Området omfatter både skoler og institutioner, der er af væsentlig værdi for området.

Planen har til formål at barriereeffekten mellem de to sider af Randersvej nedbringes, og områderne bag Randersvej både mod øst og vest skal opnå bedre og mere fredelig trafikafvikling. Der kan flyttes noget trafik fra boligvejen og ud på det overordnede vejnet, hvilket kun vil være en positiv trafikal konsekvens af helhedsplanen, hvis den realiseres. De øgede byggemuligheder helhedsplanen peger på, forventes ikke at generere væsentlig mere trafik og det der genereres, vil blive afledt til de overordnede trafikveje.

Planen er alene en overordnet ramme, der skal følges op af mere detaljeret byggeretsgivende lokalplaner. Disse planer skal også vurderes efter reglerne i miljøvurderingsloven.

3. De nuværende miljø- og planforhold (0-alternativ)

0-alternativ til denne helhedsplan er, hvis byudviklingen langs Randersvej vil udfolde sig i forhold til de gældende rammer og retninger uden en helhedsplan.

Hvis det er tilfældet, vil udviklingen formentlig ske mere tilfældigt og med lavere sammenhængende kvalitet. En af fordelene ved helhedsplanlægning er, at der sikres overordnede sammenhængende og en ens retning for udviklingen. Uden helhedsplanen, der ligeledes indeholder en strategi for regnvandshåndtering, ville regnvandsløsningerne på samme måde være mere tilfældige.

Den nordvestlige del af planområdet ligger højt og skråner ned mod midtbyen og Aarhus Bugt. Den primære afstrømning af overfladevand fra området sker derfor mod sydøst til midtbyen via afstrømning langs Randersvej - Se regnvandsdispositionens plan for Aarhus Kommune.

Planområdet op til Randersvej består primært af villakvarterer med enkeltliggende ejendomme. Mod sydvest grænser området op til Aarhus Universitet og mod sydøst det homogene bykvarter Trøjborg indenfor afgrænsningen. Planområdet er udpeget som byzone. Skråningen ad Randersvej er væsentlig for oplevelsen af området, hvor der flere steder er udsigt til Aarhus Bugt. Dette er en vigtig kvalitet for området, der i dag er udpeget centerområde i kommuneplan2017.

Trafikken i planområdet giver i dag anledning til støjbelastning. Biltrafikken udgør generelt en barriere for andre trafikanter, primært for fodgængerne, men i en vis udstrækning også for cyklister, biler og den kollektive trafik.

Plangrundlag

Arealer er i dag omfattet af kommuneplanens rammeområder: 030501BO, 030508OF, 040504OF, 040505RE, 040501OF, 040502BL, 040101BO, 040109BO, 040108BO, 104117BO, 040115BO, 040114CE, 040111OF, 040107BO, 040113CE, 040106BO, 040113CE, 040110OF, 040116OF, 040305OF, 140501BO, 140502BO, 140202BO, 140201BL, 140205OF, 140203BO, 140206CE, 140104OF, 140106BO, 140105RE, 140116RE, 140113CE, 140114BO, 140127BO, 140111BO, 140124BO, 140110OF, 140108BO, 140103BO, 140131BL, 140407CE, 140401BO, 140408BO, 140404OF, 140403BO, 140409BO, 140406BO, 140405BO, 140211BO, 140223RE, 140226OF, 140224OF, 140225OF, 140212OF, 140213RE, 140214BO, 140207CE, 140216BO, 140217BO, 140218BO, 140221BO samt gældende retningslinjer i Kommuneplan 2017. Inden for området findes følgende lokalplaner: 214, 231, 296, 376, 471, 530, 530_T1, 532, 561, 663, 852, 857, 1041, 1048, 1052, 1056, 1078, 1081, 1143, AA-S_4, Alle arealer ligger i byzone.

Inden for området er følgende behov og udpegninger:

- I kommuneplanen er udlagt interesseområde for byudvikling: Katrinebjerg og Kommunehospitalet.
- Der er et behov for udbygning af ca. 40 nye plejeboliger.
- Eksisterende idrætsfaciliteter skal bevares og de nuværende idræts- og fritidsarealer bør opgraderes i det omfang det er muligt.
- Der skal sikres en helhed i udviklingen, hvor almene boliger tænkes sammen med omkringliggende områder.

Figur xx: Afgrænsningen af Helhedsplan for Randersvej sammenholdt med rammeområder i Kommuneplan 2017 og gældende lokalplaner samt aktuelle byudviklingsområder.

Forhold til kommuneplanen

Planforslaget er ikke et tillæg til Kommuneplan 2017, og med helhedsplanen lægges der derfor ikke op til en revision af kommuneplanen.

4. Miljømål

Planforslaget skal medvirke til at opfylde en række af Aarhus Kommunes mål på miljø- og planområdet:

- Miljø- og energimæssigt bæredygtig byudvikling i form af fortætning, omdannelse og blandede anvendelser
- Et bedre og mere intensiveret byliv
- Adgang til et stærkt kollektivt transporttilbud samt gode fodgænger- og cykelforhold, der fremmer omstilling til mere miljøvenlige og aktive transportformer
- Klimatilpasning skal sikre håndtering af mere regnvand, som skal indpasses i bybilledet, så det forøger kvaliteten af byens rum og bymiljøet generelt
- Reduktion i eksisterende barrierer for fysisk og psykisk tilgængelighed i det offentlige rum

Lokalt betyder dette:

- Regnvand skal for så vidt muligt håndteres lokalt på overfladen, hvor regnvandet og anlæggene til at håndtere vandet skal gøres til attraktive dele af byområderne.
- I forhold til klimaændringerne skal den fysiske planlægning skabe tid og plads til vandet ved at samtænke klimatilpasningsprojekter med andre anlægsprojekter så klimaløsningerne får flere funktioner.
- Aarhus skal spare på ressourcerne, hvilket gøres ved at udvikle Aarhus som en tættere by. Byudvikling skal i den sammenhæng primært ske ved fortætning i udvalgte akser, hvilket blandt andet skal understøtte brugen af kollektiv trafik. Randersvej er udpeget som en vækstakse.
- By- og infrastrukturudvikling skal tage hensyn til støjpåvirkninger af de nye funktioner

5. Afgrænsning af emner til miljøvurdering

Aarhus Kommune har ud fra egen viden, samt høring af berørte myndigheder, udpeget emnerne i nedenstående skema, som er relevante for miljøvurderingen af Helhedsplanen for Randersvej. Der skelnes i skemaet ikke mellem positive og negative påvirkninger.

I forbindelse med høringen af de berørte myndigheder er der kommet følgende bidrag:

- **Kirkeministeriet** – for så vidt angår kirkens placering indenfor området
- **Aarhus Stift** - for så vidt angår kirkens placering indenfor området.

	Det overordnede vejnet	Støj ift. følsomme aktiviteter	Forhold for den kollektive trafik	Forhold for blyliv og ophold	Detailhandel og offentlige funktioner	Klimatilpasning og grønne elementer	Regnvandshåndtering
Internationale beskyttelsesområder							
Vandplanerne				x		x	x
Miljøet generelt (støj og trafik)	x	x	x				
Biologisk mangfoldighed							
Befolkningen	x	x	x	x	x		
Menneskers sundhed							
Fauna og flora							x
Jordbund							
Vand						x	x
Luft							
Klimatiske faktorer							
Materielle goder							
Landskab							
Kulturarv og kirker samt deres omgivelser							
Arkitektonisk og arkæologisk arv							
Det indbyrdes forhold mellem ovenstående faktorer							
Andre miljøpåvirkninger							
Samspillet mellem emnerne							

Skema: Afgrænsning af emner til miljøvurdering. Venstre side oplister miljøvurderingslovens miljøfaktorer og højre side de emner, som er vurderet relevante at miljøvurdere om de har en væsentlig indvirkning.

Formålet med en Helhedsplan for Randersvejs er at forme en samlende strategi for omdannelse og udvikling af området. Da området omfatter en vigtig indfaldsvej i Aarhus og forbindelse til den kollektive trafik med en højklasset kollektiv trafikforbindelse, letbanen, er der særligt fokus på at skabe en sammenhængende byudvikling i relation til letbanens standsningssteder i helhedsplanen.

Helhedsplanen for Randersvej er en strategisk plan, der ikke omfatter nye trafikanlæg (letbane/BRT bliver detailplanlagt i andet regi). Planforslaget indeholder strategier for udvikling af byrummet omkring Randersvej, hvor det væsentligste er at skabe en fortætning langs vækstaksen og danne rammerne om et fremtidigt bycenter, der giver fodgængerne let forbindelse til den kollektive trafik. Herudover er der i helhedsplanen delstrategier for det grønne, for håndtering af regnvand, fremtidige forbindelser og forslag til indretning af byrummene ved de fire standsningssteder.

6. Miljøvurdering

Dette afsnit beskriver de konkrete indvirkninger på miljøet, som Helhedsplanen for Randersvej vil give anledning til.

Planforslaget lægger retning for den efterfølgende planlægning af et centerområde langs Randersvej. Aarhus kommune har derfor vurderet at planforslaget skal miljøvurderes. I screeningen er det vurderet, at ovenstående emner i skemaet skal indgå i miljøvurderingen, da det ikke kan afvises, at der kan være en væsentlig indvirkning.

Formålet med miljørapporten er åbenhed om beslutninger ift. borgere og politikere, så beslutninger kan træffes på så oplyst et grundlag som muligt.

Befolkning (centerområde)

Afgrænsningen er lavet ud fra et stationsnærhedsprincip på 600 meter fra hvert standsningssted. For at sikre en sammenhæng i området, bør der være maksimalt 15 minutters gang fra boliger til letbanen og de bymæssige funktioner.

Randersvej er en gennemgående trafikbarriere, men det er hensigten at et bycenter skal være med til at samle området og have en positiv indvirkning på miljøet. En ny bydel med detailhandel, offentlige funktioner i sammenhæng med den kollektive trafik kan få en positiv betydning for lokalområdet ift. aflastning af vejnettet og nærhed til serviceydelser.

Støj

Helhedsplanen peger på en udvikling af et tættere bycenter omkring Randersvej med beboelse ud til indfaldsvejen.

Randersvej er en overordnet trafikvej med en hverdagsdøgntrafik på omkring 30.000 biler. Derfor er der meget trafikstøj fra Randersvej og belastningen vil være over 70 dB, så der vil være tale om store tiltag for at kunne overholde kommuneplanens støjbestemmelser. Dette skal der tages højde for i den efterfølgende detaljerede planlægning.

Det forventes med planen at bebyggelsen ud mod Randersvej kan etableres efter kommuneplanens bestemmelser omkring støj og samtidig fungere som støjværn mod den bagvedliggende bebyggelse.

Barriereeffekt

Randersvej er en stor barriereeffekt mellem områderne på den vestlige og den østlige side af vejen. Der er 4 signalanlæg, hvor også stoppestederne til letbanen er placeret og disse er sikre krydsningsmuligheder, men idet afstanden er stor og trafikken på vejen er stor, formodes barriereeffekten for de lette trafikanter at være betydelig.

Der planlægges for at skabe bedre byrum omkring stationerne, hvilket visuelt og mentalt vil skabe en reduceret barriereeffekt. Dertil skal den eksisterende niveaufrie krydsning af Randersvej ved Skovvangsvej opgraderes og forbedres, så den fremstår mere indbydende og sikker. Med de tiltag vil tilgængeligheden for den niveaufrie krydsning øges betydeligt og dermed forventeligt tiltrække flere lette trafikanter, både gående og cyklende.

Vand

Byen skal indrettes, så den kan tilbageholde regnvand og skabe mulighed for at overfladevand kan forsinkes, så det ikke volder problemer nærmere midtbyen.

Størstedelen af planområdet har naturlig vandafstrømning mod Nørreport, som ligger sydvest for planområdet. Nørreport og nærliggende arealer dertil er allerede påvirket af afstrømning fra omkringliggende områder. Helhedsplanen indeholder derfor principper for håndtering af regnvand ved skybrudshændelser og angiver hensigtsmæssige strømningsveje samt indsatsområder, som bør tages i betragtning ved fremtidige projekter, som vil have en afhjælpende effekt på arealerne nedstrøms. Konsekvensen er, at der er behov for at indtænke plads til forsinkelse af regnvand inden for planområdet.

Der er udarbejdet en regnvandsdispositionsplan, der håndterer hverdagsregn og spildevandshåndteringen samt tager højde for ekstremregn og klimatilpasning. Regnvandsdispositionsplanen omfatter helhedsplanerne Randersvej, Nørreport og kommuneplantillægget for Øgadekvarteret, da terrænet betyder, at regnvandet skaber oversvømmelse nedstrøms i tætbebyggede områder, og dette kan afhjælpes opstrøms. I regnvandsdispositionsplanen anbefales følgende overordnede strategier for Randersvej:

- Omdirigere regnvandet for enten at reducere tilledningen af vand til lavereliggende områder eller for at styre det mod et regnvandsbassin.
- Tilbageholde regnvand under skybrud på pladser og grønne arealer, regnvandsbede langs vejene eller på privat grund.
- Benytte Randersvej som en skybrudsvej

Flora og fauna samt klimatiske faktorer

Afledning af vand kan med fordel tænkes ind i grønne rekreative forbindelser i området, så der opnås en dobbeltfunktion. Helhedsplanen peger på at der skal være mere grønt i byrummene og byudviklingsprojekterne indenfor området.